

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) บทนี้จะเป็นการเสนอเกี่ยวกับ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาในสถาบันการศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ระยะเวลาศึกษา 4 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2528 เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่เหมาะสม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. เลือกสถาบันการศึกษาพยาบาลในส่วนกลางเป็นตัวแทนของแต่ละสังกัด สังกัดละ 1 สถาบัน จำนวน 5 สังกัด และเลือกสถาบันการศึกษาพยาบาลในส่วนภูมิภาค เป็นตัวแทนของแต่ละภาค ภาคละ 1 สถาบัน จำนวน 4 ภาค โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้สถาบันการศึกษาพยาบาลเป็นตัวแทน จำนวน 9 แห่ง

2. เลือกกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา จากนักศึกษาในสถาบันการศึกษาพยาบาลที่เลือกไว้ เป็นตัวแทนดังกล่าว โดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1969 : 607-608) ได้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษา แต่เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในบางสถาบัน มีจำนวนต่ำกว่า 30 คน ซึ่งเป็นจำนวนต่ำที่สุด ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เชิงปริมาตร (Parametric Statistics) ผู้วิจัยจึงได้ขยายขนาดกลุ่มตัวอย่างในสถาบันดังกล่าวให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น รวมขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 468 คน แยกตามสถาบันการศึกษาพยาบาลดังนี้

วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์	68 คน
วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ	40 คน

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก	40 คน
วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ	68 คน
วิทยาลัยพยาบาลชลบุรี	48 คน
วิทยาลัยพยาบาลสรรพสิทธิ์ประสงค์	52 คน
คณะพยาบาลศาสตร์ ม. มหิดล	64 คน
คณะพยาบาลศาสตร์ ม. เชียงใหม่	44 คน
คณะพยาบาลศาสตร์ ม. สงขลานครินทร์	44 คน
รวม	468 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับปฏิกริยานักศึกษาที่มีต่อสถาบันการศึกษาพยาบาล ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารคู่มือการใช้แบบสอบถามเรื่อง ปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบัน (Student Reactions to College) ของ Educational Testing Service (1978) และศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบัน ที่ใช้ชื่ออื่นแต่สามารถอนุมาน เป็นปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันได้ และผสมผสานกับลักษณะการบริหารและการดำเนินงานของสถาบันการศึกษาพยาบาลในประเทศไทย สามารถสรุปปฏิกริยานักศึกษาต่อสถาบันการศึกษาพยาบาลได้ 3 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 12 ด้านย่อย ดังนี้

งานหาร เรียนการสอน :

1. คุณภาพการสอน
2. รูปแบบการสอน
3. ผลการเรียนของนักศึกษา
4. การประเมินผล
5. การศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน
6. ความสัมพันธ์กับอาจารย์
7. การจัดหลักสูตรการเรียน

งานบริหารและปกครองนักศึกษา :

8. ห้องสมุดและบริการการศึกษา
9. ระเบียบและข้อบังคับของสถาบัน
10. บรรยายภาพของสถาบัน

งานกิจการนักศึกษา :

11. กิจกรรมนักศึกษา
- 12.สวัสดิการนักศึกษา

2. สร้างข้อกระทงคำถามเกี่ยวกับปฏิริยานักศึกษาต่อสถาบันทั้ง 12 ด้าน โดยการนำเอาข้อกระทงคำถามจากแบบสอบถาม เรื่องปฏิริยานักศึกษาต่อสถาบัน (Student Reactions to College) ของ Educational Testing Service (1978) ที่ใช้กับนักศึกษาพยาบาลไทยได้จำนวน 71 ข้อ และผู้วิจัยสร้างข้อกระทงคำถามขึ้นเองจากการค้นคว้าและประสบการณ์ของผู้วิจัย ตลอดจนคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละด้านและลักษณะการจัดการศึกษาในสถาบันการศึกษาพยาบาลที่ทำการศึกษ จำนวน 44 ข้อ รวมจำนวนข้อกระทงคำถามทั้งหมด 115 ข้อ โดยแบ่งจำนวนข้อกระทงคำถามในแต่ละด้าน และการสลับข้อกระทงคำถามในแบบสอบถามดังนี้

ปฏิริยานักศึกษาต่อสถาบัน	จำนวนข้อ	ลำดับข้อกระทงคำถามในแบบสอบถาม
1. ด้านคุณภาพการสอน	15 ข้อ	ข้อที่ 2, 3, 4, 5, 8, 9, 12, 13, 15, 27, 28, 30, 100, 101, 102
2. ด้านรูปแบบการสอน	10 ข้อ	ข้อที่ 6, 16, 36, 37, 38, 40, 43, 52, 58, 103
3. ด้านผลการเรียนของนักศึกษา	6 ข้อ	ข้อที่ 18, 26, 29, 47, 48, 76
4. ด้านการประเมินผล	10 ข้อ	ข้อที่ 7, 14, 39, 41, 42, 44, 59, 98
5. ด้านการศึกษาด้วยตนเองนอกห้องเรียน	10 ข้อ	ข้อที่ 10, 20, 31, 32, 35, 62, 79, 80

ปฏิบัติการนักศึกษาต่อสถาบัน	จำนวนข้อ	ลำดับข้อกระทงคำถามในแบบสอบถาม
6. ด้วยความสัมพันธ์กับอาจารย์	10 ข้อ	ข้อที่ 1, 11, 17, 19, 20, 22, 33, 51, 53, 60
7. ด้านการจัดหลักสูตรการเรียน	12 ข้อ	ข้อที่ 45, 46, 49, 50, 54, 55, 75, 83, 94, 99, 108, 115
8. ด้านห้องสมุดและบริการการศึกษา	8 ข้อ	ข้อที่ 34, 56, 57, 82, 84, 85, 104, 105
9. ระเบียบและข้อบังคับของสถาบัน	8 ข้อ	ข้อที่ 24, 63, 64, 66, 93, 110, 111, 112
10. บรรยากาศของสถาบัน	10 ข้อ	ข้อที่ 25, 61, 67, 70, 71, 74, 86, 87, 89, 96
11. กิจกรรมนักศึกษา	10 ข้อ	ข้อที่ 23, 65, 73, 77, 81, 92, 95, 97, 109, 114
12. สวัสดิการนักศึกษา	8 ข้อ	ข้อที่ 68, 69, 72, 78, 88, 90, 91, 113

3. นำแบบสอบถามไปหาความตรงเนื้อหา (Content Validity) โดย

ขั้นที่ 1 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านอุดมศึกษา จำนวน 5 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาพยาบาล จำนวน 5 ท่าน ได้พิจารณาตรวจสอบเนื้อหารายชื่อเพื่อหาความตรงในเนื้อหาแบบสอบถาม ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน คือ

1. รองศาสตราจารย์ ประสงค์ จันทองจีน คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร สิ้นสิริ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำเนาวั ขจรศิลป์ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติ จรรย์ยานนท์ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศ บุญทอง ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธ์ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
8. อาจารย์เจิดฉาย อภิชาติบุตร ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ
9. อาจารย์สมบุญ เกฬพัฒนา ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์
10. พ.ศ.หญิง ปราณี วิเศษไชยศรี อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

ขั้นที่ 2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบกับนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1-4 ชั้นปีละ 2 คน จำนวน 8 คน เพื่อตรวจสอบการสื่อทางภาษาของแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

4. นำแบบสอบถามไปหาความเที่ยง (Reliability)

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบหาค่าความเที่ยงแบบวิธีสอบซ้ำ (Test Retest Reliability) ในนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1-4 ชั้นปีละ 10 คน ของวิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ โดยใช้แบบสอบถามชุดดังกล่าวทดสอบซ้ำ 2 ครั้งห่างกัน 1 สัปดาห์ ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.79

หลังจากปรับปรุงข้อกระทงในแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

5. ลักษณะแบบสอบถาม

แบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ชื่อสถานศึกษา และชั้นปี ซึ่งเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ
- ตอนที่ 2 เกี่ยวกับปฏิภณรียนักศึกษาที่มีต่อสถาบันการศึกษาพยาบาล มีลักษณะ

เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Likert's Rating Scale)

จำนวน 5 แบบดังนี้

แบบที่ 1 :

หมายเลข 3 หมายถึง พบ 2 ครั้งหรือมากกว่า

หมายเลข 2 หมายถึง พบ 1 ครั้ง

หมายเลข 1 หมายถึง ไม่เคยเลย

แบบที่ 2 :

หมายเลข 3 หมายถึง พบ 2 วิชาหรือมากกว่า

หมายเลข 2 หมายถึง พบ 1 วิชา

หมายเลข 1 หมายถึง ไม่เคยเลย

แบบที่ 3 :

หมายเลข 4 หมายถึง สม่่าเสมอ

หมายเลข 3 หมายถึง บ่อยครั้ง

หมายเลข 2 หมายถึง บางครั้ง

หมายเลข 1 หมายถึง ไม่เคยเลย

แบบที่ 4 :

หมายเลข 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างแน่นอน

หมายเลข 4 หมายถึง เห็นด้วย

หมายเลข 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ

หมายเลข 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

หมายเลข 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างแน่นอน

แบบที่ 5 :

หมายเลข 5 หมายถึง ใช้อย่างแน่นอน

หมายเลข 4 หมายถึง ใช่

- หมายเลข 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ
 หมายเลข 2 หมายถึง ไม่ใช่
 หมายเลข 1 หมายถึง ไม่ใช่อย่างแน่นอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธีคือ

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกและเก็บด้วยตัวเอง
2. ส่งแบบสอบถามไปให้อาจารย์ในสถาบันการศึกษาพยาบาลที่เป็นแหล่งกลุ่มตัวอย่าง แจกและเก็บรวบรวมข้อมูลให้ โดยส่งทางไปรษณีย์

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เริ่มตั้งแต่ 27 มีนาคม 2528 ถึง วันที่ 15 เมษายน 2528

ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล ปรากฏว่า ส่งแบบสอบถามไป 468 ชุด ได้รับกลับคืนมา จำนวน 468 ชุด เป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้สมบูรณ์ 450 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ โดยวิธีทางสถิติดังนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์เพื่อสำรวจปฏิกริยานักศึกษาที่มีต่อสถาบันการศึกษาพยาบาล วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ
3. การวิเคราะห์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาที่มีต่อสถาบันการศึกษาพยาบาล จำแนกตาม ชั้นปี สังกัด และสถานที่ตั้งของสถาบัน วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ
4. การหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย หาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากผลคูณของคะแนนแบบของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

เกณฑ์สำหรับเปรียบเทียบปฏิกริยานักศึกษาคือสถาบัน

1. การกำหนดปฏิกริยานักศึกษาคือสถาบันการศึกษายาบาล ได้แบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ ความพึงพอใจ ความไม่แน่ใจ และความไม่พึงพอใจ โดยการประเมินค่าตอบแบบมาตราส่วนประเมินค่าในแต่ละข้อกระทงคำถาม เปรียบเทียบกับแนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในข้อกระทงคำถามนั้น หรือเปรียบเทียบกับสภาพความจริงที่เกิดขึ้นภายในสถาบันการศึกษายาบาลในเรื่องที่ตรงกับเนื้อหาในข้อกระทงคำถามนั้น ดังรายละเอียดในภาคผนวก ข.

2. การกำหนด เกณฑ์สำหรับ เปรียบเทียบระดับของปฏิกริยานักศึกษาคือสถาบันการศึกษายาบาล ในครั้งนี้ ได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

ค่าร้อยละ (Percent)

70.00 - 100.00	หมายถึง	ปฏิกริยาระดับมาก
40.00 - 69.99	หมายถึง	ปฏิกริยาระดับปานกลาง
0.01 - 39.99	หมายถึง	ปฏิกริยาระดับน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย